ДНЕВНИКЪ

(стенографический)

на

V Обикновенно Народно Събрание

(пьрва редовна сессия).

XXV ЗАСѢДАНИЕ, СѫБОТА, 28 НОЕМВРИЙ 1887 ГОДИНА.

(Начало въ 1 часа и 50 минути послѣ пладнѣ, подъ прѣдсѣдателството на подпрѣдсѣдателя г-на Зах. Стоянова).

Прѣдсѣд.: (Звъни). Засѣданието се отваря. Г-нъ секретарь ще прочете списъкътъ на г-да депутатитѣ, за да се види кой присѫтствува и кой отсѫтствува въ днешното засѣдание.

Секр. Ан. Байчовъ: (Чете списъкътъ). Отсѫтствуватъ:

Данаилъ Караджовъ, Иванъ Ивановъ, Д. Грековъ, Д. Марковъ, Д-ръ Странски, Дим. Стояновъ, Петръ Даковъ, Геор. Чолаковъ, Пею Гарвановъ, Иванъ Миневъ, Илия Маджаровъ, Славчо Тѫпчилещовъ, Ангелъ Радевъ, Хассанъ Бей, Х. Маринъ Цековъ, Тома Цековъ Зайковъ, Маринъ Статевъ, Хр. Велизаровъ, Ст. Ив. Цвикю, Петко Рачовъ, Дим. Златевъ, Пенчо Шиваровъ, Д-ръ Цачовъ, Курти Велевъ, Иосифъ Богдановъ, Коно Ангеловъ, Езекия Филиповъ, Дамянъ Цековъ, Филипъ Симидовъ, Д-ръ Я. Геровъ.

Прѣдсѣд.: Отъ цѣлото число прѣдставители, отсѫтствуватъ 30 души. Има законното число, за да се отвори засѣданието и се пристѫпи къмъ разглѣждание въпроситѣ положени на дневенъ рѣдъ.

Прѣди да се пристѫпи къмъ дневний редъ, г-нъ секретарь ще прочете скратенийтъ протоколъ на миналото засѣдание.

Секр. Ан. Байчовъ: (Чете скратений протоколъ отъ XXIII засѣдание).

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да направи забѣлѣжка или допълнение върху прочетенийтъ скратенъ протоколъ? (Нѣма). Значи приема се за точенъ.

Г-нъ секретарь ще прочете скратенийтъ протоколъ отъ послѣдното засѣдание.

Секр. Ан. Байчовъ: (Чете скратенийтъ протоколъ отъ XXIV засѣдание).

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой отъ г-да говорившитѣ да направи бѣлѣжка върху прочетенийтъ скратенъ протоколъ? (Нѣма). Значи приема се за точенъ.

На дневенъ редъ имаме:

I. Съобщение на разни законопроекти и прѣдложения, и

II. Докладъ на прошетарната коммисия.

Г-нъ секретарь ще прочете отношението на г-на М-ра на Правосѫдието, докладътъ и законопроектътъ за измѣнение и допълнение нѣкои статии отъ Врѣм. Сѫдебни Правила.

Секр. Каракашовъ: Има постѫпило отъ М-вото на Правосѫдието отношение, което е: (Чете):

«Министерство на Правосѫдието No. 7827, Ноември 27-й день 1887 год., гр. София.

«До г-на Прѣдсѣдателя на V Обикн. Нар. Събрание.

«Заедно съ това имамъ честь, г-не прѣдсѣдателю, да ви испратя на зависящe распорѣждание 250 екз. законопроектъ за измѣнение, и допълнение на нѣкои статии отъ гражданското сѫдопроизводство по Вр. Сѫдебни Правила.

«При това се прилага прѣписъ отъ Височайше одобрѣния докладъ подъ No. 546, съгласно съ чл. 109 отъ Конституцията, съ който се разрѣшава внасянието въ настоящето Обикн. Нар. Събрание за разглѣждание и обсѫждание горѣозначения законопроектъ.

Министръ: К. Стоиловъ.

Началникъ на отдѣлението: Абаджиевъ.

На първообразното съ собственната ржка на Негово Царско Височество написано: „одобрѣно“ Фердинандъ.

Докладъ до Негово Царско Височество.

No. 546.

Господарю!

«Съгласно съ чл. 109 отъ Конституцията, най-покорно моля Ваше Царско Височество да благоволите и разрѣшите да се внесе въ настоящето V Обикновенно Нар. Събрание за разглѣждание

и обсъждание приложения тукъ законопроектъ за измѣнението и допълнението на нѣкои статии отъ гражданското сѫдопроизводство по Вр. Сѫд. Правила.

«Съмъ Господарю на Ваше Царско Височество най-покоренъ служитель и вѣренъ подданникъ.

Ст. София, 24 Ноември 1887 год.

Министръ на Правосѫдието: К. Стоиловъ.

Вѣрно: Началникъ на отдѣлението: Т. Мироновъ».

Н. Шивачовъ: Сега се само съобщава.

Прѣдсѣд.: Какво желае г-нъ Шивачовъ?

Н. Шивачовъ: Желая това, че сега само се съобщава, че е постѫпилъ такъвъ законопроектъ, а не се чете. Искамъ да се нечете сега проектътъ.

Прѣдсѣд.: Чете се сега само съобщението, а проектътъ нѣма да се чете.

Н. Шивачовъ: На основание нашийтъ правилникъ заявлявамъ това, че сега само се съобщава да е постѫпилъ такъвъ и такъвъ проектъ, а не може и да се чете.

Прѣдсѣд.: Желае ли Нар. Събрание днесь още да се чете прѣдмѣтнийтъ законопроектъ? (Едни гласове: Не желае; други: Въ слѣдующето засѣдание).

Който желае сега да се чете, да си вдигне рѫката. (Никой не вдига). Кога желае Нар. Събрание да се чете? (Гласове: Въ слѣдующето засѣдание).

Има постѫпили прѣдложения отъ разни г-да прѣдставители. Желае ли Нар. Събрание сега да се четатъ?

Зах. Градинаровъ: Споредъ приетий въ наший правилникъ редъ, всички законопроекти и прѣдложения съ законодателенъ характеръ, които се внасятъ било отъ страна на М-ритѣ, или отъ страна на прѣдставителитѣ, първо съобщаватъ се само на прѣдставителитѣ, че сѫ постѫпили днесь, раздаватъ се, и послѣ рѣшава Нар. Събрание кога да се четатъ и по принципъ да се приематъ. Щото, тѣзи работи само Нар. Събрание рѣшава. Въ дадений случай, споредъ мене, въпроснийтъ законопроектъ на г-на М-ра на Правосѫдието да се остави за въ слѣдующето засѣдание да се чете. (Гласове: Прието).

Прѣдсѣд.: Върху всичкитѣ ли, или само върху прѣдложението на г-на М-ра вие правите такова прѣдложение?

Зах. Градинаровъ: Да, за всичкитѣ.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Захария Градинаровъ прѣдлага, щото законопроектътъ внесенъ отъ г-на М-ра на Правосѫдието, както и прѣдложенията направени отъ страна на прѣдставителитѣ, да останатъ да се четатъ въ слѣдующето засѣдание.

Който приема това прѣдложение, да си вдигне рѫката. (Болшинство). Значи приема се.

Втори въпросъ на дневенъ редъ има докладъ на прошетарната коммисия. Г-нъ докладчикъ има думата.

М-ръ Георги Живковъ: Миналата сѫббота съобщихъ на Нар. Събрание, че ще внеса законопроектъ за пенсинтѣ и помощитѣ на учителитѣ. Тоя законопроектъ приготвенъ внесохъ го за разглѣждание въ Министерский Съвѣтъ, който въ своето си послѣдно засѣдание като взима прѣдъ видъ, че има да се внесе общъ законопроектъ за всичкитѣ чиновници и служители въ държавата, остана съгласенъ, щото, специално приготвенийтъ мой законопроектъ за пенсинтѣ на учителитѣ, да се невнася за сега въ настоящата сессия, а да се заостави.

Като съобщавамъ това на Събранието, азъ мисля, г-да прѣдставители, че коммисията за прошенията трѣбва между другото да докладва и прошенията, които се отнасятъ за раздаване помощи и пенсии на учители. Затова, защото общийтъ законъ още не е приготвенъ, може-би, Нар. Събрание неще да има възможность и врѣме да го разглѣда.

Вѣрвамъ, че както коммисията така и Нар. Събрание ще прибързатъ да се разглѣдатъ тия прошения; белкимъ и по-напрѣдъ отъ другитѣ прошения. Защото съмъ убѣденъ да съзнавате, че една отъ първитѣ наши длъжности е и тая, щото поне на тия Български граждани, които сѫ се трудили да приготватъ на отечеството ни обществени и държавни работници, една отъ първитѣ длъжности наша е, да покажемъ признателность къмъ тѣхъ; тия сѫ хората, които сѫ приготвили хора да знаятъ да пишатъ и да работатъ за благото на народътъ и отечеството си.

Ник. Шивачовъ: Отказвамъ се.

Прѣдсѣд.: Желае ли Народ. Събрание да се четатъ тия прошения, които бѣха заостанали? (Гласове: Желае.) Който желае, да си вдигне рѫката. (Болшинство.) Значи ще се четатъ. Г-нъ докладчикъ има думата.

Доклад. Кировъ: Както виждате, г-да прѣдставители, отъ заявлението на г-на М-ра на Нар. Просвѣщение, тоя законопроектъ, който щѣше да се внесе въ настоящата сессия за одобрѣние отъ Нар. Събрание, относително пенсинтѣ на стари учители, по едни или други причини се отлага. Заради това, всички тия прошения, които бѣха отложени да се четатъ въ настоящето засѣдание, сега ще ви ги докладвамъ.

Постѫпило е прошение отъ Ваня Желювъ, житель Казанлѫшки, учителствувалъ 37 години, на възрасть 65 годишенъ, има семейство отъ три дѣца, моли да му се опрѣдѣли пенсия.

Коммисията прѣдъ видъ на всичко изложено въ прошението на просителя, като зима въ уважение неговитѣ години и старание толкова години по учебното дѣло у насъ, опрѣдѣли му пенсия въ размѣръ на 360 лева годишно, и моли Нар. Събрание да приеме да му се дава тая пенсия.

Прѣдсѣд.: Желае ли нѣкой да говори по това прошение на Ваня Желювъ? (Гласове: Не желае.) Ако нѣма кой да говори, ще се гласува. Който приема прѣдложението на коммисията щото да се отпусне на просителя годишна пенсия въ размѣръ 360 л., да си вдигне рѫката. (Гласове: Меншество; други гласове: Болшинство; недоразумѣние. Не се разбра). Който приема да се отпуснатъ годишна пенсия 360 лева, както коммисията е рѣшила, да си вдигне рѫката. (Болшинство.) Приема се.

Доклад. Кировъ: Прошение на старийтъ и извѣстенъ учитель Савва Доброплодний, родомъ отъ Сливенъ. Учителствовалъ 35 год. въ Котелъ, Шуменъ, Варна, Балчикъ, Австрия, билъ е инспекторъ въ Разградъ прѣзъ 87 год. и моли сега Нар. Събрание, на тия му стари години, да му опрѣдѣли една пенсия.

Коммисията прѣдъ видъ на многото и полѣзни заслуги на просителя, опрѣдѣли пенсия отъ 960 л. годишно, и моли Нар. Събрание да приеме тая пенсия да му се отпуща.

Тилбезовъ: Ще моля г-на докладчикътъ да бѫде добѫръ да запознае Събранието какъвъ е тоя човѣкъ, отъ кадѣ е, за какво и защо иска да му се отпуснатъ тия пари, а не току-тъй да се казва: да се отпуснатъ и свършено.

Докад. Кировъ: Ми се струва, г-да, че не съмъ тъменъ при докладването. При докладването на туй прошение, опрѣдѣлихъ отъ кадѣ е човѣкътъ, колко години и кадѣ е учителствувалъ, и пр. Казахъ че е отъ Сливенъ, учителствувалъ 37 години: въ Котелъ, Шуменъ, Варна, Тулча, Сливенъ, въ Австрия е билъ и въ Разградский Окржгъ е билъ инспекторъ. Всички тия нѣща азъ казахъ, и, ако г-нъ Тилбезовъ не е чулъ, то азъ не съмъ му виновенъ, и нѣма защо да повтарямъ.

Ант. Байчовъ: Отъ думитѣ на г-нъ докладчикъ видѣхме, че просителътъ Савва Доброплодний билъ на около половина вѣкъ учитель. Мене ми се струва, че немога да бжда съгласенъ съ неговото мнѣние. Защото, човѣкъ, който е прѣкаралъ половина вѣкъ въ занаятътъ си, който е билъ за повдигането на нашата народность, за умственното и политическо повдигание, ми се струва, че тоя размѣръ е малъкъ. Азъ бихъ молилъ Нар. Събрание да земе въ внимание и това нѣщо, че всѣки пжть когато оцѣнява заслугитѣ, трѣбва да зима въ внимание и врѣмето, което е прѣкаралъ, — което казахъ е половина вѣкъ. Затова, умѣстно е, ако увеличимъ пенсията на тоя проситель на 100 лева мѣсечно.

М-ръ Геор. Живковъ: Дѣйствително, просителътъ г-нъ Доброплодний е единъ отъ най-старитѣ труженници по народното ни образование и възраждание. Нѣма учитель старъ колкото него. Нѣма учитель между живитѣ, който да е учителствувалъ толкова години .Той е най-много помогналъ за развитието на нашата книжнина, той е най-старъ въ това отношение. Хора, които сж учителствували 15 години, само защото сж служили малко на отечеството, въ миналото засѣдание както и въ миналото Събрание сме отпущали на такива по 200 и 300 лева. Затова, да се отпуснатъ 100 лева даже е малко. По мое мнѣние на него трѣбва да отпуснемъ 150 лева на мѣсецъ.

Дако Ангеловъ: Г-да прѣдставители! Въпросътъ, по настоящемъ който ни занимава, до колкото разбрахъ, е слѣдующий. Г-нъ докладчикътъ на прошетарната коммисия прави едно изложение отъ страна на своитѣ колеги, и иска да се отпуснатъ 960 лева пенсия на единъ проситель — учитель, който се е занимавалъ толкова много години съ това занятие.

Неще съмнѣние, казвамъ, че всички ний тукъ ще се съгласимъ съ прѣдложението на г-нъ докладчикъ. Защото, даже личностьта, която е днесь на нашето обсжждание, е лице, което е заслужило много на нашето отечество. Слѣдователно, ний сме длъжни, на такива лица, да отдаваме нужното почитание. Ако земемъ примѣръ отъ нашата история, ще видимъ, че всички образовани народи отдаватъ приличното почитание и награда на своитѣ хора, които сж работили за ползата на своето отечество, било съ писмо или другояче. И всѣка една дьржава, всѣки единъ народъ, както казахъ и по-напрѣдъ, трѣбва да почита тия свои хора, които, по една и друга причина, сж полагали старание за развитието на народътъ, и т. н. т. И, ако ний г-да уважаваме тия работи които сж вършили такива хора, нѣма съмнѣние, че ще дадемъ примѣръ на други лица да се явяватъ на това поле, да работятъ за нашето отечество, като иматъ прѣдъ видъ, че има хора, които уважаватъ работитѣ на своитѣ патриоти.

Има — както казахъ — въ разни дьржави, тъй сжщо и у насъ, като Ботя, Хаджи Димитръ, Левски и пр. хора, които сж работили за нашето освобождение, които сж ни учили какъ трѣбва да се освободимъ и избавимъ отъ Турското Господарство, и пр., и тия хора се уважаватъ отъ насъ, отъ народътъ, и ще доде врѣме на тия хора единъ день да правимъ памѣтници. Защо се правятъ памѣтници? — Затова, че народътъ е благодаренъ отъ неговитѣ работи, и който глѣда тоя памѣтникъ, ще прави заключение, че тамъ лѣжи человѣкъ, който се е грижилъ и трудилъ за освобождението и образованието на нашето отечество въ всѣко отношение. Слѣдователно, благородното потомство повдига му памѣтникъ, отдава му приличната честь.

Тукъ му е мисля мѣстото, да се кажатъ многозначителнитѣ думи на единъ Английски списатель, който казва въ своето списание, че народъ, който не умѣй да цѣни заслугитѣ на своитѣ патриоти, не е достоенъ за свобода.

Затова, точно на това казвамъ, че тия хора, които сж подали прошение, на основание заслугитѣ имъ, ний сме длъжни, по едни и други причини, да покажемъ своята къмъ тѣхъ благодарность, да имъ даваме помощь каквато заслужватъ, щото още такива хора да се явяватъ да работятъ за подобрѣнието на нашето отечеството въ всѣко отношение. Неще ни най-малко съмнѣние, че, ако желанието на другаритѣ е да не се помага, тогава ще се покажемъ, че никакъ не сме благодарни къмъ дѣйствията на тия хора, и слѣдователно, неще да дадемъ поощрение да се явяватъ и други такива хора. Слѣдователно, азъ съмъ на мнѣние да се отпусне на просителътъ приличната пенсия.

Единъ Прѣдставитель: Г-да прѣдставители! Твърдѣ не можехъ да дочуя думитѣ на г-на Дака Ангелова, но щомъ е думата за пенсия на Доброплодний, напълно съмъ съгласенъ съ думитѣ на г-на М-ра на Просвѣщението, щото на тоя заслужилъ старъ учитель да се отпусне пенсия 150 лева мѣсечно, съ което нѣма да докараме нѣкаква си врѣда на хазната, тъй като той е заслужилъ човѣкъ, и, може да се каже, че той е втори человѣкъ като Славейкова, който сега получава 6.000 лева пенсия.

За това, моля почитаемата коммисия, и васъ г-да прѣдставители, да се съгласите да се отпуснатъ 150 лева мѣсечно пенсия на тоя старъ учитель.

М-ръ Стамболовъ: Г-да прѣдставители! Споредъ както каза мойтъ другаръ г-нъ М-ръ на Просвѣщението, лицето, за което се разисква днесь, е единъ отъ най-старитѣ учители, и може би другъ учитель толкозъ старъ и да е служилъ толкозъ години на България да нѣма. Азъ, по крайней мѣре, незная други такжвъ.

Споредъ приетийтъ принципъ въ законътъ за пенсиитѣ, ако нѣкой е прослужилъ 20 години, ако срока за пенсията е 30 години, дава му се половината пенсия; ако ли е 30 години, тогазъ цѣла пенсия му се дава.

Учителската служба е една отъ най-труднитѣ, и тѣзи, които сж учители, най-малко живѣятъ. Защото всѣки день иматъ главоболия и работятъ, въ твърдѣ развалена и лоша атмосфера. По приетий принципъ — казахъ — за пенсиитѣ, ако е служилъ 15 или 20 години, дава му се половина отъ тъзи заплата, която е зималъ напослѣдъкъ.

Г-нъ Доброплодний, учитель, отъ освобождението на България е билъ и инспекторъ, и до сега, до тъзи година, е издавалъ вѣстникъ. Който е челъ неговийтъ вѣстникъ, забѣлѣжилъ е, че редактора му притѣжава свѣтлъ умъ и разбира отъ течението на работитѣ, за които пише. Той е единъ отъ пьрвитѣ Български литератори и труженници по общитѣ Български работи и по образованието на Българскийтъ народъ.

Ний, помня въ едно отъ миналитѣ Събрания, сме дали по 200 лева пенсия въ мѣсецъ на хора, като на Богорова, който, въ растояние на 10—15 години, въ които се е занимавалъ, видимъ да е само развалялъ Българскийтъ языкъ, и който въ послѣдно врѣме имаше едно таквозъ поведение, щото трѣбваше да му се отнѣме пенсията, ако можеше. Въ Доброплодний стои много по-високо отъ Богорова. Доброплодний е единъ най-старъ учитель, и като пьрвъ литераторъ и просвѣтитель. Твьрдѣ малко ми се вижда 150 лева, които прѣдложи г-нъ М-ръ на Просвѣщението, и, ако пакъ се даде по-малко отъ колкото той прѣдложи, ще бѫде неправедно. Прилично било би, а и законно ще бѫде, ако, на основание приетий принципъ, който лѣжи въ основата на законитѣ по пенсиитѣ въ другитѣ дьржави, да се плаща на Доброплодний пенсия толкозъ, колкото е най-подиръ заплата получвалъ. Той е билъ инспекторъ, и трѣбва да му се дава 4.000 лева. Това е законно и справедливо. Но понеже нѣмаме законъ за пенсиитѣ, за това рѣшава Нар. Събрание, както благоразсѫди. Вѣрвамъ, г-да прѣдставителитѣ ще се съгласятъ на този човѣкъ, който е на 75—80 години, да се дадеше една по прилична пенсия.

Мисля, че този въпросъ, е доста вече освѣтленъ.

Докл. Кировъ: Г-да прѣдставители! Коммисията, когато е разглѣждала както прошението, сѫщо и другитѣ документи, които е прѣставилъ старийтъ заслужилъ учитель — Савва Доброплодний, разбира се, като не е имала законъ прѣдъ себе си, на който да се основе, опрѣдѣлила е тъзи пенсия 960 лева. Нъ, ако опрѣдѣлената отъ коммисията пенсия се вижда на Нар. Събрание малка, остава нему да приеме прѣдложената отъ г-на М-ра Прѣдсѣдателя, или отъ г-на М-ра на Просвѣщението, и която иска тъзи пенсия да гласува. Коммисията нѣма нищо противъ това, остава на Нар. Събрание, както то обича.

Герчо Ранчовъ: Г-да прѣдставители! Ако има страна, гдѣто нѣкой трѣбва да оплаква старитѣ учители, то е България. Защото Владигеровъ въ врѣме на войната умрѣ отъ гладъ. Сега обаче, когато сме освободени, трѣбва съвсѣмъ друго яче да глѣдаме на учителитѣ.

Като излизаме отъ тъзи точка зрѣние, казвамъ, че азъ не съмъ съгласенъ съ мнението на коммисията, когато дава на този човѣкъ едно жандармско жалване. Повтарямъ го, това което каза г-нъ М-ръ на Просвѣщението е малко, но понеже срѣдствата у насъ, дьржавнитѣ пари сѫ скромни, то съгласенъ съмъ да бѫде 150 лева мѣсечно.

Прѣставете си съ тия пари, съ 900 лева какво ще направи? Да ли за дрѣхи, облѣкло, или кѫща, или за какво? Подобрѣ е тогазъ да му се не дава нищо. Защото, ако земемъ прѣдъ видъ неговий животъ до сега, ще видимъ, че съ толкова пари не може да живѣе. Или да му дадемъ една таквазъ пенсия, съ която да може да живѣе, или хичъ да му недаваме. Както се каза, той е на 70 години човѣкъ, и съ тъзи си старина пакъ се старае и глѣда България. Той е работилъ съ години, и учителствувалъ е, и ползувалъ ли се е или не, нъ той е билъ учитель, и тъзи, които разбиратъ, може да сѫдятъ, нъ въ всѣки случай, той е човѣкъ, който е училъ отъ прѣди 50 години, а не отъ оня день.

Пьрвъ е Доброплодний, когато въ Шуменъ се основа гимназия, и той е прѣподавалъ языци и пр. И той днесь има ученици, които сѫ по на 35 години, иматъ положение и благодарение нему, днесь сѫ и въ Събранието.

Въ заключение, казвамъ, ако дадемъ пенсия на Доброплодний, да бѫде минимумъ колкото каза г-нъ М-ръ на Просвѣщението, — 150 лева, а не 80 лева; или, да отбѣлѣжимъ, да не даваме нищо, по-добрѣ да умрѣ отъ гладъ, както въ Турско врѣме, или да му дадемъ, както е прилично.

Станевъ: Г-да прѣдставители! Не съмъ противъ, щото да се даде възнаграждение на тия отъ старитѣ учители, които въ най-тѣжкитѣ врѣмена сѫ помогнѫли на нашия народъ, т. е. горѣдолѣ сѫ научили хората да пишатъ — да записватъ имената си. Това, което се дава на тоя старъ учитель, е малко, прѣдъ видъ дадената на така наречения старъ учитель Славейкова, който въ най-тѣжкитѣ врѣмена, когато Българския народъ очакваше да му се помогне, той излѣзе съвършенно друго-яче. За това именно, дадената му пенсия трѣбваше да му се вземе още по-напрѣдъ. Очакахъ много по отъ рано, разбира се, да му се отнеме тая пенсия, нъ като не стана подобно нѣщо, азъ най-послѣ ще внесѫ прѣдложение за отнимание на пенсията му. Тъй сѫщо е и съ пенсията на Богорова, който ходи на горѣ на долу и се хранутъ отъ Българската хазна. Понеже на г-на Славейкова и други сѫ дадени по 6.000 лева пенсия, намирамъ, — да не бѫда и толкова щедръ, — на тоя старъ учитель, старъ патриотъ да се даде пенсия, спорѣдъ както каза г-нъ М-ръ Прѣдсѣдатель. (Гласове: Колко лева?).

Прѣдсѣд.: Коммисията е опрѣдѣлила пенсия на тоя учитель 960 лева годишно, а г-нъ М-ръ на Просвѣщението прѣдлага 1800 лева, съ което се съгласи и г-нъ докладчикъ. Ще се гласува прѣдложението на г-на М-ра.

Който приема на стария учитель Доброплодний да се отпусне 1800 лева годишна, пенсия да си вдигне ржката. (Вишегласие).

Доклад.: Прошение отъ Михаилъ Кумановъ, родомъ отъ Елена, учителствувалъ 41 год. въ Пещера, Батакъ и Пловдивъ. Тоя човѣкъ е дошълъ въ Пещера въ това врѣме, когато не се чювалъ Българский языкъ тамъ, тъй като тамъ сѫ владѣли цинцари; отворилъ Българско училище и искаралъ ученици. Въ Батакъ, а тъй сѫщо и въ Пловдивъ е учителствувалъ. Тоя човѣкъ прѣдставя медицинско свидѣтелство, че не може да вижда. До миналата година бѣше учитель въ народнитѣ училища въ Пловдивъ и сега като не може вече да учителствува, коммисията му опрѣдѣля една годишна пенсия отъ 720 лева и моли Нар. Събрание да приеме.

Хр. Тилбезовъ: Въпроса който е днесъ на разискване е за пенсии на прѣстарѣли и заслужившти на страната учители. Хиляди пѫти сме говорили за прѣстарѣли учители . . . (Не чуе се). Ето прѣди минута се отпустна на единъ човѣкъ 2000 лева близо пенсия, т. е. 1800 лева. Не щѫ да тълкувамъ да ли не трѣбва да се отпусне на тия хора, като на прѣстарѣли учители, защото като сме тукъ ще слушаме и ще отпускаме на тия на които трѣбва, а ще отхвьрлимъ онния, за които не се доказва, че сѫ заслужили. До колко тоя учитель е заслужилъ или не, не зная, но ще ви кажа, че имами тукъ 4000 прошения, отъ които едва ли има 5—6 или 10 разглѣдани. Още отъ началото на разглѣждането имъ, вдигаме ржка и ако коммисията е прѣдвидѣла 720 лева годишна пенсия ние отпускаме 2000 лева. Г-да! 4000 прошения умножени на по 2000 лева, стават 8,000.000 лева. (Смѣхъ). Трѣбва да знаете, че ще дойдатъ още хиляди прошения отъ онния, които сѫ се били въ Пиротъ, които сѫ останали съ по единъ пръстъ,

безъ нога, ржка и пр., какво ще дадемъ тогава на тѣхъ? Казахъ и казвамъ, че когато се отнася въпроса за отпущание пенсии на учители, малко трѣбва да се запознаемъ съ работата. Тукъ комисията се запознала съ въпросътъ, иска да се отпуснѫтъ 720 лева, а ние отпускаме 2000 лева. Не зная, но нѣма мѣсто, сѫдилище или учрѣждение, което да дава по-вече отъ колкото се иска. Човѣка иска 960, ние даваме 2000 лева. (Прѣдсѣдатель: Г-нъ Тилбезовъ! Въпроса за Доброплодний е рѣшенъ). Казахъ, че е рѣшенъ, но казвамъ за други заявления когато говоримъ, да бѫдемъ по-внимателни, тъй както има и хора, които сѫ ходили по учебното дѣло отъ Истокъ до Западъ и отъ Черно до Бѣло море и на които ще трѣбва да се даде пенсия.

Свѣщ. Караджовъ: Г-да! Да се не безпокои г-нъ Тилбезовъ отъ многото прошения. Казва, че били 4000 прошения. Може би и да сѫ по-вече, но той отъ това се бои, защото не може точно да опрѣдѣли по аритметиката си. Азъ ще му кажа пакъ, че ще излѣзътъ само 30 или 40 прошения, просителитѣ на които заслужватъ възнаграждение или пенсия. Прѣдлагамъ да се прѣкратятъ дебатитѣ.

М-ръ Стамболовъ: Г-нъ Тилбезовъ забравя, че ако е нѣмало учители като г-на Доброплодний и като сегашнитѣ учители, може би г-нъ Тилбезовъ да не бѣше сега прѣдставитель. Защото, първо и първо научили сѫ го да чете и пише и учителитѣ сѫ били причина и духовно да се раздѣли Българския народъ отъ Грьцкия. Не е твърдѣ отколѣ, прѣди 25 години, когато учителитѣ сѫ били възставали противъ турското владичество, а сѫ се прѣдавали отъ Гърцитѣ. Било учители или свѣщенници, които сѫ почнали да проповѣдватъ Българския язикъ, сѫ били изложени на най-голѣми гонения. Има примѣри въ историята, че както въ България тъй и въ Македония много такива хора проповѣдници сѫ се изгубили. Свѣщ. Караджовъ каза, че на да ли отъ 4000 прошения ще има 50 или 100, които сѫ за пенсии и на да ли ще се прѣдставятъ на Нар. Събрание 30 или 40 такива прошения отъ подобни стари учители, на които би трѣбвало да се опрѣдѣли извѣстна пенсия. Г-нъ Тилбезовъ пакъ каза, че комисията била поставяла по-малки суммы, а Нар. Събрание отпущало по-вече. Комисията може да постави колкото ще, но Нар. Събрание е господаръ да даде повече или по-малко, като мѣри по заслугитѣ и по състоянието на пенсионера.

На човѣкъ, г-да, който служилъ на народа 40 години, ако имаше законъ за пенсиитѣ, трѣбваше да му се даде цѣлата заплата която получавалъ въ послѣднитѣ години. Това, което прѣдлага г-нъ Кировъ, е право и трѣбва да се приеме отъ Нар. Събрание. Тукъ вие давате само $^1/_4$ отъ това, което по законъ може да се падне на тоя човѣкъ.

Прѣдсѣд.: Който приема прѣдложението на комисията да се отпустне годишна пенсия на Михаилъ Кумановъ 720 лева, да си вдигне ржката. (Вишегласие).

Доклад.: Прошение отъ Якимъ Вичевъ, родомъ отъ Троянъ, учителствувалъ 35 години, а на възрастъ 65 годишенъ. Комисията като има прѣдъ видъ, че тоя човѣкъ, въ това врѣме, когато всичко било заглъхнато е употрѣбилъ младитѣ си години да учителствува и да просвѣщава народния духъ мѣжду населението, на тоя човѣкъ който е на възрасть 65 год., а учителствувалъ 35 години, комиссията е опрѣдѣлила 300 лева годишна пенсия, т. е. по 25 лева на мѣсецъ, за да не умрѣ на стари години отъ гладъ.

Прѣдсѣд.: Който не приема прѣдложението на комисията, да си вдигне ржката. (Меншество). Значи, приема се.

Доклад.: Прошение отъ Йорданъ Неновъ, родомъ отъ Елена, живущъ по настоящемъ въ Татаръ-Пазарджикъ, учителствувалъ 35 години. До сега тоя човѣкъ е ималъ 60 лева мѣсечна пенсия. Комисията като взе прѣдъ видъ неговото голѣмо семейство, като има 4 души въ кѫщата си, които трѣбва да ги глѣда, още има и възрастни, които трѣбва да ги праща въ училище, и отъ друга страна, че е заслужилъ на страната, че пенсията 60 л. мѣсечно е малка, комисията е увеличила на 100 лева, и е зела рѣшение щото да му се дава годишна пенсия 1200 лева и моли Нар. Събрание да приеме.

З. Градинаровъ: Моля г-на докладчика да расправи за семейното положение на тоя човѣкъ: има ли синове офицери и пр., защо тоя човѣкъ бѣше подалъ и въ IV-то Обик. Нар. Събрание прошение, но остана безпослѣдствие. Тоя човѣкъ има двама синове офицери и другъ единъ фелдшеръ. Ако има комисията тия свѣдѣния, моля да ги прѣдстави тукъ. Г-да! На баща, който има синове офицери, които получаватъ хубави заплати, да се отпуска пенсия и то отъ 60 на 100 лева мѣсечно, е несправедливо. Разбирамъ да се отпускатъ на стари учители, които нѣматъ подобно семейство за да се издържатъ, но за тоя човѣкъ неприемамъ.

Хр. Тилбезовъ: Г-нъ докладчикъ каза, че тоя човѣкъ е заслужилъ на страната, като е учителствувалъ 35 години. Най сетнѣ съмъ съгласенъ, да се отпусне извѣстна пенсия; но до колкото чухъ тука, излѣзе, че тоя човѣкъ ималъ синове офицери въ войската. (Гласове: Двама души). Второ, миналото Нар. Събрание билъ подалъ прошение, но е останало безпослѣдствие. До колко е истина, неискамъ да се простирамъ да говоря. Но като дохождамъ до едно разяснение на въпроса, че сме отпуснали по-напрѣдъ на други, се съгласявамъ съ направеното отъ комисията и моля другаритѣ си да се съгласятъ да му се отпусне само за това, защото се отпусна по-напрѣдъ на други.

Докладчикъ: Дѣйствително, че тоя човѣкъ има двама синове офицери, но единия офицеринъ е такъвъ, гдѣто не може и самъ себе-си да поддържа, защото е въ военното училище и трѣбва да се учи. Единия е въ хасковския полкъ и командува рота. Има много бащи, които имать синове; при всичко, че е неприлично да се говори, но поне ме прѣдизвика г-нъ Градинаровъ да кажа нѣкои думи. Ние не трѣбва да глѣдаме, да ли има синове или не. Има трима, всички сѫ на работа, но има синове, отъ които самитѣ бащи нѣматъ полза, а загуба. Тѣ сѫ такива, че непомагатъ на бащата. Ако се говори отрицателно и не му давате помощь, какво ще прави. Миналото на тоя човѣкъ е такова, щото неговата дѣятелность може да се тури на равна нога заедно съ другитѣ труженци. Остава на Нар. Събрание да приеме или не рѣшението на комисията. То е негова работа.

Матакиевъ: Мене ми е чудно, г-да, какъ г-нъ Градинаровъ въ нѣкои случаи бива щедръ, а въ други скѫпъ, и защо задава такива въпроси, които си нѣматъ мѣстото. Може и да е въ положение да се поддържа просителя, но въ сѫщото врѣме трѣбва да глѣдаме и на заслугитѣ му. Ако говоримъ за положение, ще начета много души, на които е отпуснато, и по съображенията, които прѣдставя г-нъ Градинаровъ, не би трѣбвало да се отпуска на никого. Ще се съглася съ г-на докладчика и мисля, ако на други прѣдшествуватъ суммы такива прилични на тѣхното положение, които

даже сж малко, както каза г-нъ М-ръ Стамболовъ, защото трѣбва да се глѣда количеството на годинитѣ, които прослужили и заслужили, мисля, че ако се прочетатъ документитѣ на това лице, ще се види, че и то не по-малко е заслужило. Мисля, има мнозина въ Събранието на което е казалъ по нѣщо и ги научилъ по нѣщо. Въ врѣмената, когато е служилъ, той е заслужилъ като войникъ, който се сега възнаграждава. Въ това врѣме войницитѣ бѣха тия, които водиха борба и страдаха доста. Мисля, че скромната пенсия, която се увелича отъ 60 на 100 лева, ще се приеме отъ събратията ми.

Д. Тончевъ: Когато разискваме въпроси за опрѣдѣление пенсии, желателно би било да не ставатъ излишни говорения, че ималъ нѣкой синове и билъ богатъ; желая да се ржководимъ отъ това основание, което се полага отъ всички закони. Нетрѣбва да се глѣда да ли той има синове. Ако е служилъ 25 или 50 години, безъ да глѣдаме на неговитѣ хиляди, трѣбва да му дадемъ пенсия. Който е богатъ, може да се откаже да земе пенсия, но не се откаже, нѣмаме основание да му отнѣмемъ това право. Ако комисията ни съобщава, че просителя е направилъ заслуги на страната, и че му се полага пенсия, нѣма за какво да разискваме ние. Ако пакъ просителя е въ положение, на неговата съвѣсть остава да приеме или не пенсията, но наша длъжность е да му опрѣдѣлимъ такава.

Мумджиевъ: Незная защо въ едно отъ миналитѣ засѣдания, когато бѣше въпросъ да се отпускатъ пенсии, дадохме пенсии на лица, които иматъ синове майори, а сега, когато се кассае да се отпусне пенсия на единъ старъ учитель, който е работилъ 40 год., за него зимаме да издирваме, че ималъ синове, че ималъ пари и незная какво. Ако има синове, неговитѣ синове немогатъ да му помогнатъ. Единия е капитанъ и жененъ и неможе да му помага. Другия е въ училището и неможе даже за себѣ да си достави нужнитѣ потрѣбности. Тоя човѣкъ има нужда и съ 60 лева неможе да поддържа своето семейно положение. Съ 60 лева неможе да се живѣе и като вземемъ въ съображение неговитѣ заслуги, трѣбва да му отпуснемъ онова, което прѣдлага комисията. Ние трѣбва да правимъ и зимаме рѣшения еднакви и да се съобразяваме съ рѣшенията, които сме зимали въ миналитѣ засѣдания. Като мисля, че Нар. Събрание е освѣтлено по тоя въпросъ, прѣдлагамъ да се прѣкратятъ дебатитѣ и да се приеме прѣдложението на комисията.

Прѣдсѣд.: Има прѣдложение за прѣкращение на дебатитѣ. (Гласове: Не е изчерпанъ въпроса). Който мисли, че въпроса не е исчерпанъ да си вдигне ржката. (Меншество). Въпросътъ е изчерпанъ. Ще се гласува прѣдложението на комисията, което е: да се даде на Йорданъ Ненов 1200 лева годишна пенсия. Който не приема това прѣдложение да си вдигне ржката. (Меншество). Значи, приема се.

Докл. Т. Кировъ: Прошение отъ нашия старъ българинъ труженикъ и борецъ, по нашия черковенъ въпросъ, д-ръ Чомаковъ. Всѣки знае, кой е д-ръ Чомаковъ, какво е работилъ той, какво е заслужилъ на нашето отечество, какви жьртви е направилъ и пр. Сега се намира въ старини и нѣма отъ никадѣ да очаква поддържка. Комисията е опрѣдѣлила на тоя човѣкъ годишна пенсия отъ 6,000 лева и моли Нар. Събрание да приеме това прѣдложение.

Д. Тончевъ: Г-да прѣдставители! Ако разгърнемъ законитѣ, които сжществуватъ по даването на пенсии, ще видимъ, че пенсии се отпущатъ на лица, които сж служили на държавата, въ качество на чиновници; но нашето положение е било съвършенно изключително положение. Ако помня добрѣ даже и въ закона, който се готвеше за чиновницитѣ, имаше нѣщо казано и за народнитѣ труженици. Къмъ тия лица, които сж се другили за нашето освобождение принадлѣжи и Д-ръ Чомаковъ. Той освѣнь гдѣто се е борилъ за освобождението ни отъ грьцкото духовенство, не е ималъ щастието да има синове, които да бждатъ въ положение и да го глѣдатъ на стари години. Има негови другари, сподвижници по-черковния въпросъ, които иматъ синове, като Славейкова, на когото е отпусната годишна пенсия отъ 6,000 л., ако и да има петима синове, които сж въ състояние да го глѣдатъ. Сега, ако на Славейкова сж отпуснати 500 лева на мѣсецъ, при всичкото му куриозно поведение, което има сега, то защо да се не отпусне пенсия на Д-ръ Чомаковъ, на когото би трѣбвало да отпуснемъ и поголѣма отъ тая на Славейкова. Но ако Нар. Събрание не е съгласно за по-вече, то да се съгласи съ прѣдложението на комисията, безъ да се говори по-вече. (Гласове: Изчерпанъ е въпросътъ).

З. Градинаровъ: Чухъ нѣкой г-да, които казаха, че въпроса е изчерпанъ, но не е изчерпанъ. При всичко, че и азъ съмъ членъ въ комисията, още днесь заявихъ, че не съмъ съгласенъ съ рѣшението на болшинството отъ комисия. Оставамъ на страна думитѣ на нѣкой мои събратия, които казаха, че по едни въпроси сме били щедри, а по други не. Ако сме били щедри, то е защото така сж го изисквали интереситѣ на отечеството и самото положение на работитѣ; така сжщо и тамъ гдѣто сме били скъпи, то е защо така сж го изисквали пакъ интереситѣ на отечеството, а не за други причини.

Не отказвамъ голѣмитѣ заслуги на Д-ръ Чомакова, които той е принелъ на Българския народъ, отъ почванието борбата по черковния въпросъ и до свършването на Руско-Турската война, съ която се съживи отново България; така сжщо не отказвамъ, че прѣзъ разнитѣ прѣврати и кризи Д-ръ Чомаковъ е билъ всѣкога на чело на народната партия, борилъ се е за спазването правата и самостоятелностьта на Българския народъ, защото, ако откажа азъ, историята не е умрѣла и ще опише всичкитѣ му дѣла. Но не мога да се съглася съ рѣшението на комисията да му се отпусне пенсия отъ 6,000 лева. Нѣма да отговарямъ на това, което каза г-нъ Тончевъ, че Нар. Събрание било отпустнало на Славейкова 6,000 лева пенсия, ако и да ималъ петима души синове; ще кажа само, че всѣко не справедливо рѣшение не трѣбва да се зима за прецедентъ и да се ржководимъ по него сега. Всѣки знае по какви съображения и какъ е отпусната на дѣдо Славейкова 6,000 лева пенсия; но сега той не заслужва и 6 пари. Всѣки знае настоящето му поведение. Колкото се касае за Д-ръ Чомаковъ, съгласенъ съмъ съ комисията да му се отпусне пенсия, но не въ такъвъ размѣръ. Още днесь заявихъ, имаме и други приятели, които бѣха меншество въ комисията, щото да му се отпусне пенсия отъ 3,000 до 3,600 лева. Това ще бжде справедливо, защото като Д-ръ Чомаковъ има и други, които сж заслужили на страната, и които сжщо ще искатъ пенсия. Имаме Александръ Екзархъ, който е работилъ сжщото, както и Д-ръ Чомаковъ; и други които на послѣдно врѣме положиха животъ, имотъ и всичко за свободата на България; слѣдователно заслужватъ пенсия.

Прѣдъ видъ на всичко това, моля Нар. Събрание да не приема прѣдложението на коммисията, но да приеме да се даде пенсия на Д-ръ Чомаковъ най-малко отъ 3,000 до 3,600 лева.

М-ръ Стамболовъ: Пенсията е едно придобито право. Много или малко дадена, това не може да се разисква сега, когато се е давала пенсията на Славейкова, тогава се е разисквало за това. Да се говори сега сѫщо да ли я заслужва Славейковъ тая пенсия, или не, тоже не му е мѣстото. Всѣко придобито право може да се отнеме само по сѫдъ. Когато се отнѣматъ на човѣка гражданскитѣ и политическитѣ права, само въ такъвъ случай може да му се отнѣме и помощьта отъ правителството. Ако г-нъ Славейковъ направи нѣкои работи, които да го привлечатъ прѣдъ сѫда, правата му се отнѣматъ, гражданскитѣ и политическитѣ, то тогава, разбира се, и пенсията му ще се отнѣме. Ако г-нъ Славейковъ не е направилъ такова нѣщо по което трѣбва да се привлече подъ сѫдъ, или пакъ ако правителството не намѣри за добрѣ да му отнѣма сега пенсията, то ще остане работата на сѫда да извърши своето. Но една пенсия дадена отъ едно Събрание, въ извѣстно врѣме, тая пенсия неможе да се отнѣме отъ друго Събрание.

Сега се говори за г-нъ Д-ръ Чомаковъ и на тия прѣдставители, които сѫ отъ Южна България, било би по умѣстно да говорятъ за него, защото го познаватъ. И ние обаче, които сме отъ Сѣверна България, може да кажемъ нѣколко думи въ негова полза. Д-ръ Чомаковъ е единъ отъ тия, които като работиха за Българския черковенъ въпросъ, приготвиха освобождението на България; той е едничкия отъ българскитѣ дѣйци, който не се е луталъ ни при Турци, ни при Русси, ни при Англичани, ни при други нѣкои, а е водилъ чисто българска народна партия. Това което той е работилъ нагледно е показано. Заслугитѣ му сѫ припознати отъ всички хора, които сѫ се занимавали съ изучването на българскитѣ обществени работи, никой не може да откаже заслугитѣ му. Освѣнъ това г-да азъ казахъ, пакъ ще повторя и потрѣтя, че право е и законно е за човѣкъ, който е служилъ 30—40 год., било като труженникъ, било като прѣдставитель, било като чиновникъ, да получи въ видъ на пенсия послѣднята си годишна заплата, която е получавалъ. Д-ръ Чомаковъ не отказа да стане М-ръ, когато много отъ българскитѣ патриоти, като Каравелова, отказаха това, защото, ако дойдели Московцитѣ тѣхъ щѣли да проводатъ въ студенитѣ мѣста — въ Сибиръ. Въ това врѣме, казвамъ, всѣки български М-ръ, ако бѣше сполѣтело зло България и неговата глава щеше да падне. Д-ръ Чомаковъ се рѣши, въ Търново, да стане М-ръ, на стари години. Той бѣше М-ръ, благодарение на това, че г-нъ Стоиловъ не желаеше да остане занапрѣдъ въ М-ството. Д-ръ Чомаковъ тогава прие да влѣзе въ кабинета врѣменно, послѣ си даде оставката, инакъ той щеше да бѫде тукъ и сега. Той се оттѣгли въ Пловдивъ и днесь на края на живота си желае да поживѣе малко мирно и благополучно да прѣкара старитѣ си год. Той е човѣкъ на 70 или 80 год. мисля, не е повече отъ послѣднята цифра. Ако има 80 год., тогава нѣма да живѣе по-вече, или ако може да живѣе най-вече до 100 год. На всѣки случай, щомъ минава 50 год., има право, ако имаше законъ за пенсиитѣ, да зема такъва по 12.000 л., защото послѣднята му плата е била такава. Но като нѣма такъвъ законъ, тогава което прѣдлага коммисията е справедливо и трѣбва да се приеме. Това което прѣдлага г-нъ Градинаровъ неможе и да се приеме, защото като дѣдо Чомакова и Славейкова имаше въ България отъ по-старо поколение, но сега или сѫ умрѣли дѣйствително или пакъ политически. Така мога да кажа, че Др. Цанковъ е умрѣлъ вече политически. Има и още двама на които имената нѣма да спомѣна. За това моля да не мислите толкова, че това което се дава на единици, съ които историята и поколението се гордѣе, такива хора не трѣбва да сравняваме съ Петка и други, но да глѣдаме по истинското достоинство на трудоветѣ имъ, да имъ дадемъ възможность да поживѣятъ спокойно послѣднитѣ една, двѣ години, които имъ оставатъ още. (ржкоплѣскания. — Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ).

Ив. Халачевъ: Да се прѣкратятъ дебатитѣ.

Прѣдсѣд.: Има прѣдложение за прѣкращение на дебатитѣ. Които мислятъ, че въпроса е исчерпанъ да вдигатъ ржка. (Прието).

Ще се гласува. Коммисията е на мнѣние да се отпустне годишна пенсия на Д-ра Чомакова 6.000 лева (Д-ръ Цачевъ: Малко е! Поне 10 хил.!) Като се неприеме прѣдложението на коммисията, вие направете друго.

Който е противъ мнѣнието на коммисията да вдигне ржка. (Меншество.) Значи приема се.

Доклад.: Прошение отъ Нена Петрова, съпруга на Иванъ Петровъ, учитель, родомъ отъ Клисура, учителствувалъ 41 год. Въ Румелийско врѣме получавалъ пенсия 250 гр. златни. Слѣдъ смъртьта му Румел. правителство прѣкратило пенсията. Но понеже жена му е стара, отъ друга страна отъ болѣсть е паднала съвършенно тѣлесно и не може никакъ да се движи, то коммисията е рѣшила щото да се опрѣдѣли на тая жена една пенсия отъ 300 л., да може да проживѣе още малкото врѣме, което ѝ остава отъ живота.

В. Моневъ: Имаше малко гюрултия, та неможахъ да разумѣя за кого се докладваше.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Докладчикъ каза, че нѣкоя Нена Петрова вдовица, мѫжа ѝ като старъ учитель получавалъ отъ Румел. Правителство 250 гр. златни пенсия, коммисията сега на вдовицата опрѣдѣля 300 л. год. пенсия. Ще се гласува: който е противъ мнѣнието на коммисията да вдигне ржка. . . .

Др. Цачевъ: Не приемамъ прѣдложението на коммисията. Такава жена, която не може да върши никаква работа, прѣдлагамъ да ѝ се отпуснатъ 1200 л.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува напрѣдъ прѣдложението на коммисията. Който е противъ него да вдигне ржка. (Приема се).

Давамъ 5 мин. отпускъ.

(Послѣ отпускъ).

Прѣдсѣд.: (Звъни). Засѣданието се продължава. Дневний редъ е исчерпанъ. Има ли нѣкой да прѣдлага нови нѣща за идущия дневенъ редъ?

Гер. Ранчовъ: Понеже коммисията по М-стерство на Вътр. Дѣла е готова съ доклада си, може да се турне на дневенъ редъ въ идущето засѣдание. И понеже нѣма нѣкои съществени измѣнения по тия закони, моля да се рѣши да се не печататъ докладитѣ.

Прѣдсѣд.: Коммисията по М-во на Вътр. Дѣла е свършила съ работата си и прѣдлага, понеже нѣмало голѣми измѣнения, да се непечататъ докладитѣ ѝ.

Курти Велевъ: Г-да прѣдставители, извѣстно ви е, че споредъ правилника особенъ день има за докладване по прошения. Но понеже има много натрупани прошения, азъ моля Нар. Съ-

брание да опрѣдѣли още другъ нѣкой день, въ който да се четатъ прошенията.

Прѣдсѣд.: Г-нъ К. Велевъ, день за четение прошения е събота. Понеже има друга работа за другитѣ дни, едва ли може да се приеме вашето прѣдложение.

Д-ръ Цачевъ: Най убѣдително моля г-на докладчика на комисията по М-вото на Вътр. Дѣла да има добрината да каже какви сж измѣненията въ законитѣ, които сж се разглѣдали, да не ни туря въ трудно положение при разискването. Всѣко едно измѣнение, за да се приеме или не, трѣбва да се изучи прѣдварително отъ прѣдставителитѣ, за да можатъ да се произнесатъ съзнателно. Когато се прѣдлага нѣщо и го нѣмаме на рѫцѣ, можемъ погрѣшно да се произнесемъ за него и да костува много на държавата. Законъ не може да се измѣнява всѣка недѣля. Законъ се прави за дълго врѣме и трѣбва обмислюване. За това повтарямъ да кажа, че най-убѣдително моля г-на докладчика на комисията по законитѣ отъ М-во на Вътр. Дѣла да има добрината да каже направенитѣ измѣнения, на макаръ да се непечата доклада. Ние трѣбва да видимъ измѣненията да ли сж умѣстни или пакъ самий законопроектъ прѣдвижда много по-добри работи, отколкото измѣненията на комисията.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Д-ръ Цачевъ прѣдлага новъ редъ. Самий вътр. правил. казва, че по рѣшението на Събранието единъ докладъ може да се печата или не. Ако докладчика на комисията каже какви измѣнения сж станали, то значи да повтори цѣлий законопроектъ. Пакъ има такива маловажни измѣнения, щото нѣма нужда да се показватъ на особенно; ще бѫде то по умѣстно, както се и практикува, да се указватъ измѣненията когато се чете членъ по членъ.

Ж. Петковъ: Да се турне на дневенъ редъ за идущето засѣдание законопроектътъ, който прѣставихъ на бюрото. (**Прѣдсѣд.:** той е турнатъ).

Иорд. Симеоновъ: Коммисията по бюджета е готова съ М-вото на Вътр. Дѣла. Да се турне на дневенъ редъ.

Прѣдсѣд.: Ще се турне на дневенъ редъ.

Ив. Халачевъ: Коммисията по М-во на Правосъдието е готова съ законопроекта за селско-общинскитѣ сѫдилища, както и за сѫдопроизводството и установенитѣ наказания. Въ послѣдния сж намѣрени нѣкои само редакционни погрѣшки, за това ще моля Нар. Събрание да се съгласи да се не печата доклада. Въ законопроекта за селско-общинскитѣ сѫдилища има само единъ членъ притуренъ, послѣ има само двѣ три поправки. За това ще моля Нар. Събрание и за него да се произнесе да се печата доклада или не? Азъ бихъ молилъ да се приеме да не се печата.

Прѣдсѣд.: Какъ желае Нар. Събрание докладътъ отъ коммисията по М-во на Вътр. Дѣла да се печата или не? (Не.) Които желаятъ да се печата да вдигнатъ рѫка. (Малцина). (Д-ръ Цачевъ: Искамъ думата).

Тъй сѫщо по докладитѣ на коммисията по Правосѫдието: Г-нъ докладчикъ моли да се не печататъ. Които сж противъ да вдигнатъ рѫка. (Малцина).

И тъй ще се докладва въ идущето засѣдание по законопроектитѣ отъ М-во на Вътр. Дѣла и Правосѫдието и по бюджетопроекта на Вътр. Дѣла. Има ли още нѣкой да прави прѣдложения? (Нѣма).

(Звъни.) Засѣданието се затваря.

(Край въ 4½ часа).

Прѣдсѣдатель: **Д. Тончевъ.**

Подпрѣдсѣдатели: **З. Стояновъ.** **П. Славковъ.**

Секретари: **Зах. Градинаровъ.** **Ив. Златаревъ.** **Д-ръ Стефановъ.** **Геор. Пѣневъ.** **Антонъ Байчовъ.** **Ив. Халачовъ.**

Секретари: **Иор. Симеоновъ.** **Д-ръ Сарж-Ивановъ.** **Христо Лѣкарски.** **Ат. Гр. Каракашевъ.** **Дим. Петковъ.** **Д-ръ Стояновичь.**

Стенографъ: **Ив. А. Шандаровъ.**